Heerlen

Voorstel

gemeenteraad

Heerlen, 23 mei 2023

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:

Registratienummer:
BWV-23002493

Agendapunt:

Onderwerp
Geven van een zienswijze over de begroting 2024 en meerjarenbeleidsplan 2024-2027 GGD Zuid-Limburg

Inleiding/aanleiding
De GGD Zuid-Limburg is een gemeenschappelijke regeling die is ingesteld door de gemeenten in Zuid-Limburg. Gemeenten hebben de taak om de lokale publieke belangen op het gebied van publieke gezondheid te behartigen. Gemeenten bepalen het gezondheidsbeleid en voeren hierop regie. De GGD adviseert gemeenten, levert data en kennis, verbindt partijen en is aanjager van processen die moeten leiden tot een betere gezondheid van de Zuid-Limburgers verdeeld over drie programma's: GGD programma, Jeugdgezondheidszorg en Veilig Thuis.

- GGD programma
  Geeft uitvoering aan de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid (Wpg), de Sociaal Medische Advisering (SMA), het Vangnet Openbare Gezondheidszorg (OGGZ) en de forensische geneeskunde.

- Jeugdgezondheidszorg (JGZ)
  Levert preventieve en vroeg signalerende zorg voor kinderen vanaf de zwangerschap tot 18 jaar. JGZ levert ook interventies voor specifieke doelgroepen om de gezondheid van het kind en het gezin te bevorderen.

- Veilig Thuis
  Het advies- en meldpunt voor geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA).

Op 31 maart jl. heeft de GGD Zuid-Limburg de begroting 2024 en het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 aan de gemeenteraad aangeboden. Dit met het verzoek om vóór 1 juli een zienswijze kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur van de GGD. Zie bijgevoegde aanbiedingsbrief, de begroting 2024 en het meerjarenbeleidsplan 2024-2027. Tevens is middels een digitale verwijzing (Jaaroverzicht 2022 GGD) het jaaroverzicht 2022 beschikbaar, dat geraadpleegd kan worden voor een goede beoordeling van de begroting.

Vaststelling van de begroting 2024 en het meerjarenbeleidsperspectief is een verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur van de GGD en vindt plaats in vergadering van 6 juli aanstaande. De zienswijze van de raad wordt daarbij meegenomen.

Begroting 2024

De GGD stelt jaarlijks een begroting op met daarin de baten en lasten voor het komende kalenderjaar. De regionale gezondheidsnota 'Zuid Springt eruit: Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid', het bestuurlijk vastgestelde meerjarenperspectief 2020-2023 en de kaderbrief 2024 zijn de leidraad voor de begroting 2024. Deze documenten blijven leidend totdat een nieuwe regionale gezondheidsnota en het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 zijn vastgesteld.

2024 is het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode 2024–2027. De formele begrotingscyclus, waarbij een begroting voor 1 april van het voorafgaande jaar aan gemeenten moet worden aangeboden, loopt niet per definitie in de pas met deze ontwikkelingen. Om toch te kunnen voldoen aan de begrotingsverplichting, is een pro forma begroting opgesteld. Concreet betekent dit dat de begroting 2024 gelijk is aan de begroting 2023, behoudens de correcties in het kader van de indexering en de ontvlechting van de RAV. Daarnaast is recent is een principeakkoord gesloten met de vakbonden over een nieuwe CAO. Deze loonstijging zal nog van invloed zijn op de begroting. Dit zal een effect hebben op 2023 en heeft ook een structurele doorwerking naar 2024. Hierdoor wordt een tekort op de loonkosten voorzien. Dit wordt mogelijk gecompenseerd vanuit de gemeentelijke bijdragen.

De bijdrage van de 16 Limburgse gemeenten aan de totale GGD begroting 2024 is €41.582.583. Het aandeel van Heerlen hierin is als volgt:

Programma	
GGD	€ 1.202.262
Jeugdgezondheidszorg	€ 2.910.315
Veilig Thuis (incl. Centrumbijdrage)	€ 1.698.792
Rijksvaccinatieprogramma voorschot jeugdigen	€ 174.975
Totaal aandeel Heerlen begroting GGD	€ 5.986.344

In de voorliggende begroting 2024 is dus geen rekening gehouden met de effecten van het meerjarenbeleidsplan 2024-2027. Het meerjarenbeleidsplan, waarin een financiële doorkijk is opgenomen, ligt gelijktijdig met deze begroting voor zienswijze voor.

Meerjarenbeleidsplan 2024-2027
De GGD voert haar taken uit in een complexe en snel veranderende omgeving. Het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 van de GGD Zuid Limburg schetst een beeld van een nieuwe beleidsperiode dat anticipeert op de ontwikkelingen in die omgeving, waarbij we van ziekte & zorg naar gezondheid & preventie gaan. Versterking op een aantal fronten is nodig om voorbereid te zijn op nieuwe crises (zoals Covid-19) en de nieuwe opgave van gezonde leefomgeving, gelijke kansen op gezondheid en regionale samenwerking.

GGD GHOR, de koepelorganisatie van de GGD'en, heeft vier kernthema's:
- Structurele versteviging van de publieke gezondheidszorg, inclusief infectieziektebestrijding en jeugdgezondheidszorg.
- Realiseren van basis regionale preventie-infrastructuur, waarbij gezonde leefstijl en gezonde leefomgeving centraal komen te staan.

- Versterken informatievoorziening.
- Opzetten van robuuste en slagvaardige crisisorganisatie en uitvoeringsinfrastructuur, die toegerust is op gezondheidscrises.

Op basis van de landelijke ontwikkelingen en de vier kernthema's van GGD GHOR NL, formuleert de GGD Zuid-Limburg de volgende vijf speerpunten voor het meerjarenbeleidsplan 2024-2027:

- De levensloop van burgers is uitgangspunt, dat gebeurt vanuit het concept van positieve gezondheid.
- De trendbreukaanpak blijft leidend om te komen tot een gezonde generatie en wordt uitgebreid naar andere levensfasen;
- GGD pakt de rol van procesregie op zich in het kader van Trendbreuk 2.0, GALA en IZA;
- De noodzaak voor een integrale benadering van onderzoek, beleid en praktijk;
- Een solide GGD die past bij herdefiniëring van de GGD.

In het meerjarenbeleidsplan wordt toegelicht welke incidentele en structurele middelen noodzakelijk zijn om in de komende beleidsperiode met deze speerpunten aan de slag te gaan. De middelen bestaan uit een bijdrage vanuit de GGD, rijksmiddelen en de gemeentelijk bijdrage. Onderstaande tabel geeft een financieel overzicht van de totale middelen van het meerjarenbeleidsplan.

Omschrijving	**Bijdrage GGD**	**Rijksmiddelen**	**Gemeentelijke bijdrage**	**Totaal**
Regionale preventie infrastructuur	-	PM	PM	PM
Integrale aanpak onderzoek beleid en praktijk	€ 500.000	-	€ 1.600.000	€ 2.100.000
Gebruik data in primaire proces	€ 100.000	€ 600.000	€ 1.200.000	€ 1.900.000
Arbeidsmarkt	€ 200.000	-	€ 275.000	€ 475.000
Gezondheidsbescherming	€ 450.000	€ 1.000.000	-	€ 1.450.000
Gezonde leefomgeving	-	PM	-	PM
Totaal structureel 2024	**€ 1.250.000**	**€ 1.600.000**	**€ 3.075.000**	**€ 5.925.000**

De structurele bijdrage die de GGD van gemeenten vraagt, wordt ingezet op:

- <u>Integrale aanpak onderzoek, beleid en praktijk</u>
  De middelen worden ingezet voor de inzet van medewerkers met nieuwe specifieke competenties, projectsturing om middelen zo goed mogelijk te benutten die extern ingehuurd moet worden, extra materiële kosten om onderzoek te doen en de uitbreiding van administratief personeel en softwarebeheerders.

- <u>Gebruik van data in het primaire proces</u>
  De GGD geeft gezondheidsinformatie aan inwoners, gemeenten en organisaties over de gezondheidstoestand van de Zuid-Limburgers. Het bieden van betrouwbare en toegankelijke informatie en een juiste duiding van deze data geeft meerwaarde om het juiste beleid te kunnen voeren. Dit vraagt om goede data-analisten, experts en een I-strategie die voldoet aan de laatste wettelijke kwaliteitseisen.

- Arbeidsmarkt
  De krapte op de arbeidsmarkt is een generiek probleem, maar ook zeker in de zorgsector waar de GGD zich in bevindt. De GGD moet meer inzetten op een andere wijze van benadering van de arbeidsmarkt om voldoende gekwalificeerd personeel te werven en te binden. Binnen alle onderdelen van de GGD is behoefte aan integrale opleidingscoördinatie, zodat het totale personeel van de GGD flexibeler inzetbaar is.

Daarnaast staan er nog 3 omschrijvingen open waar de GGD op dit moment geen bijdrage voor vraagt vanuit de gemeenten:

- Regionale preventie infrastructuur
  De GGD zal een rol gaan vervullen in het kader van Trendbreuk 2.0, GALA en IZA. Voor deze regionale infrastructuur zijn middelen nodig. De hoogte van deze benodigde middelen is echter nog onduidelijk, maar de verwachting is dat hier wel kosten uit voort gaan komen die bij gemeenten terecht zullen komen. Deze kunnen mogelijk (deels) gedekt worden uit beschikbare middelen vanuit GALA en IZA.

- Gezondheidsbescherming
  GGD GHOR Nederland heeft in 2022 de beleidsagenda Versterking Infectieziektebestrijding Pandemische Paraatheid GGD-en (VIP) opgesteld. De GGD zal hier extra op gaan inzetten met de beschikbare rijksmiddelen. Er worden hiervoor geen extra middelen vanuit gemeenten gevraagd.

- Gezonde leefomgeving
  De GGD wil bijdragen aan het realiseren van een gezonde, groene en veilige leefomgeving voor inwoners. In het programma gezonde leefomgeving van het VWS en SPUK GALA worden hier gelden voor beschikbaar gesteld. Structurele inbedding hiervan is nog niet bekend. Afhankelijk van het project zal er mogelijk een eigen bijdrage van de gemeenten of de GGD nodig zijn.

De incidentele bijdrage die de GGD voor 2024 vraagt, wordt ingezet op het gebied van organisatieontwikkeling. Dit betreft een organisatieontwikkeling die al in gang is gezet, waarbij een gedeelte van het traject binnen de bestaande personele formatie wordt opgevangen. Er is echter ondersteuning nodig om dit traject te begeleiden, waarbij moet worden ingezet op verandering bij en verbinding met het personeel.

In totaal wordt van gemeenten een structurele bijdrage van € 3.075.000 per jaar gevraagd, waarbij voor 2024 nog een incidentele bijdrage wordt gevraagd van € 500.000. Het aandeel voor Heerlen is weergegeven in onderstaande tabel.

	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Bijstelling structureel	€ 449.541	€ 466.624	€ 483.422	€ 500.825
Bijstelling incidenteel	€ 73.096	0	0	0
Totaal Meerjarenbeleid	€ 522.637	€ 466.624	€ 483.422	€ 500.825

Kader
Wet Publieke Gezondheid
Wet maatschappelijke ondersteuning
Jeugdwet
Meerjarenbeleidsplan

Kernthema:
Volksgezondheid

Bevoegdheid
Raad

Voorstel
1. Bij wijze van zienswijze in te stemmen met de begroting 2024 van de GGD Zuid-Limburg en het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 van de GGD Zuid-Limburg.

Argumenten
1.1 *Een dekkende begroting 2024 maakt het mogelijk dat de GGD uitvoering kan geven aan de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid en aanvullende taken die de gemeenten opdragen.*
De missie van de GGD Zuid-Limburg is het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle Zuid-Limburgers, met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. De GGD Zuid-Limburg is voor de gemeenten uitvoerder, adviseur en kernpartner op het vlak van Publieke Gezondheid.

1.2 *Extra middelen zijn noodzakelijk om de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg ten opzichte van de rest van Nederland in te lopen.*
De GGD Zuid-Limburg speelt een onmisbare rol in de samenwerking tussen gemeenten op Zuid-Limburg niveau op gebied van gezondheid en het programma Trendbreuk (voortkomend uit ons regionale gezondheidsbeleid). Een integrale aanpak van onderzoek, beleid en praktijk en het gebruik van data, waarbij we als gemeenten op Zuid-Limburg niveau samen op blijven trekken, is hierbij van cruciaal belang.

1.3 *Rapport RVS 'Op Onze Gezondheid' onderschrijft de noodzaak van het versterken van de basis van de publieke gezondheid.*
In het rapport wordt gepleit voor meer en structurele financiering voor de publieke gezondheid, wettelijke verankering van gezondheidsdoelen en een breder gedeelde verantwoordelijkheid voor gezondheid.

1.4 *Robuuste GGD-organisatie is nodig in crisisperiodes.*
Tijdens de coronapandemie konden wij terugvallen op een robuuste organisatie in de bestrijding van het virus. Naar de toekomst toe is het belangrijk dat de GGD deze rol kan blijven vervullen.

Tegenargumenten en risico's

2.1 De GGD vraagt om een forse structurele extra bijdrage vanuit gemeenten.

Op dit moment is er nog geen financiële dekking om aan de structurele bijstelling te kunnen voldoen. Indien de raad ermee instemt, wordt dit meegenomen in het begrotingsproces.

2.2 Het is nog onduidelijk hoe hoog de proceskosten zullen zijn voor het opzetten van de regionale preventie infrastructuur.
In het algemeen bestuur van de GGD is besloten dat de GGD een rol zal vervullen in de regionale procesregie in het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Beide thema's staan als pro memorie (PM) post benoemd in de meerjarenbegroting. De GGD maakt op dit moment inzichtelijk hoe hoog de kosten zijn voor het invullen van deze procesregierol. Heerlen is voornemens om dit te bekostigen vanuit de specifieke uitkering (SPUK) GALA en de SPUK IZA die wij gaan ontvangen van het Rijk.

Kosten en dekking

1. Begroting 2024

Kostenplaats 60620003 Collectieve preventie GGD incl. Jeugd

Begroot	€ 5.661.461
Geboekt tot voorstel	€
Verplichtingen	€
Saldo	€ 5.661.461
Voorstel	€ 5.986.344
Eindsaldo	€ - 324.883
Reserveringen	€

Dit financiële effect nemen we mee in de het proces van de kaderbrief / begroting 2024.

2. Meerjarenbeleidsplan 2024-2027
De financiële dekking om aan de structurele bijstelling te kunnen voldoen wordt meegenomen in het begrotingsproces. Ons financiële aandeel is weergegeven in onderstaande tabel.

	2024	2025	2026	2027
Bijstelling structureel	€ 449.541	€ 466.624	€ 483.422	€ 500.825
Bijstelling incidenteel	€ 73.096	0	0	0
Totaal MJB	€ 522.637	€ 466.624	€ 483.422	€ 500.825

Communicatie
De zienswijze van de gemeenteraad wordt schriftelijk gecommuniceerd aan de GGD.

Evaluatie
Er vindt voortdurend evaluatie plaats. De GGD Zuid-Limburg is een gemeenschappelijke regeling. De 16 Zuid-Limburgse gemeenten vormen het algemeen bestuur. Naast de formele structuur van sturing en verantwoording is de GGD een bestuurlijk platform waar bestuurders met elkaar belangrijke gezondheidsthema's evalueren.

Planning, procedure en uitvoering

Het algemeen bestuur van de GGD bespreekt op 6 juli aanstaande de zienswijzen van de gemeenten ten aanzien van de begroting 2023. Daaropvolgend zal het bestuur overgaan tot besluitvorming.

Bijlagen
Aanbiedingsbrief begroting 2024 en meerjarenbeleidsplan 2024-2027 GGD Zuid-Limburg
Begroting 2024 GGD Zuid-Limburg
Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 GGD Zuid-Limburg (deel A)
Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 GGD Zuid-Limburg (deel B) financiële doorkijk

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris,	De burgemeester,
drs. V.N. Gosselink-Van Dijk	drs. R. Wever

Dit raadsvoorstel is digitaal ondertekend en daarom staan er geen handtekeningen onder.

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 mei 2023 registratienummer BWV-23002493;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier, de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer drs. R. Wever